

STATISTICA SALARIZĂRII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Anastasia BOBEICO

Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Inginerie Economică și Business, Departamentul Economie și Management, grupa BA-191, or. Chișinău, Republica Moldova

anastasia.bobeico@em.utm.md

Rezumat. În acest articol sunt examinate abordările conceptuale privind definirea salariilor, componentelor, formelor și metodelor contemporane ale salariului, precum și dezvoltarea salariilor în Republica Moldova. Actualitatea acestei teme de cercetare rezultă din realitatea economică sumbră cu care se confruntă Republica Moldova, în special în domeniul remunerării muncii.

Cuvinte cheie: salariu, remunerarea muncii, venit, activități economice, salariul mediu lunar brut, salariul mediu lunar net

Introducere

Unul din mecanismele principale ale pieței muncii îl constituie *prețul muncii – salariul*. În sens larg salariul reprezintă venitul care revine lucrătorului în schimbul muncii sale sau plata pentru remunerarea muncii. În sens îngust salariul reprezintă plata pentru forța de muncă utilizată în diferite domenii de activitate. Salarizarea este un instrument indispensabil în creșterea economiei și actualmente reprezintă o problemă stringentă în dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova. David Ricardo, economist englez, a menționat că *salariul tinde să fie egal cu ceea ce este necesar pentru întreținerea salariatului și a familiei sale*. Actualmente este larg aplicată abordarea că salariul reprezintă o expresie a raportului dintre sindicate, puterea politică și presiunea șomajului.

Potrivit Codului Muncii, salariul reprezintă orice câștig sau recompensă evaluat în bani, plătit angajaților de către angajator sau de organul împuternicit de acesta, în temeiul contractului individual de muncă, pentru munca executată sau ce urmează a fi executată. Câștigul este acel salariu care i se cuvine și este plătit salariatului după reținere, de către angajator, a contribuțiilor obligatorii, a impozitului, a scutiților și a altor rețineri.

Conform definiției oferite de Biroul Național de Statistică salariul include atât plăți ce se oferă în mod regulat fie pentru lucrul realizat, fie pentru orele lucrate, cât și prime care pot fi acordate în mod regulat sau neregulat. Cadrul legal în domeniul salarizării în Republica Moldova este complex, format din mai multe legi organice și regulamente care determină mărimea și modul de stabilire a salariilor pentru diferite domenii. Ultima reformă în domeniu – *Legea Nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar* – ține de simplificarea și unificarea metodelor de calcul al salariilor pentru angajații din sectorul bugetar. Astfel, legea prevede un salariu brut minim garantat de stat pentru sectorul bugetar de 2000 lei, iar în sectorul real(privat), salariul minim brut este de 2610 lei.

Salariul în mod teoretic și practic depinde de un șir de factori de influență, principalii factori fiind:

- Importanța muncii salariatului pentru firmă, ramură, societate;
- Nivelul de calificare a lucrătorului și complicitatea muncii;
- Cantitatea muncii;
- Calitatea muncii;
- Rezultatele muncii;
- Acoperirea cheltuielilor de reproducție a forței de muncă.

În condițiile de piață, întreprinderile își aleg de sine stătător formele salarizării angajaților. Mărimea salariului pentru fiecare angajat se stabilește în contractul individual de muncă încheiat între conducerea firmei și angajat. Totodată, nu există o reglementare strictă privind salarizarea

personalului, dar trebuie să fie efectuată în conformitate cu legislația în vigoare în domeniul salarizării.

Salariul se manifestă în două forme principale: salariul nominal și salariul real.

- Conform DEX-ului *Salariul nominal* constituie suma de bani pe care o primește o anumită persoană (având calitatea de salariat sau asimilat acesteia) pentru munca prestată în temeiul unui contract de muncă sau a unei convenții similare.
- Conform DEX-ului *Salariul real* reprezintă cantitatea de bunuri și servicii, de orice fel, care poate fi cumpărată, la un moment dat, cu salariul nominal.

În Ec.(1) este prezentată formula de calcul a salariului real care presupune raportul dintre salariul nominal și nivelul prețurilor.

$$\text{Salariul real} = \frac{\text{Salariul nominal}}{\text{Nivelul prețurilor}} \quad (1)$$

Este evident că satisfacția angajaților și în final nivelul de trai a populației va depinde de salariul real al acestora

Conform unui studiu al Eurofound (Fundația Europeană pentru îmbunătățirea condițiilor de trai și muncă), mai multe țări din lume, inclusiv din Uniunea Europeană, au abandonat sau sunt în proces de abolire a conceptului de salariu minim dat fiind faptul că este unul învechit și nu reflectă costurile reale pentru un trai decent. În Marea Britanie, spre exemplu, este introdus și reglementat prin legislație conceptul de *Salariu de trai* menit să asigure un venit suficient pentru o viață decentă angajaților și familiilor lor.

În *Figura 1* este prezentată evoluția salariului mediu lunar brut în Republica Moldova în perioada 2009-2019. Salariul mediu lunar brut în Republica Moldova în perioada 2009-2019 are o dinamică pozitivă, caracterizându-se printr-o creștere continuă. Conform figurei, în perioada analizată salariul mediu lunar brut a crescut de la 2747,6 lei în anul 2009 până la 6636,2 lei în anul 2019, ceea ce constituie o creștere cu 3888,6 lei, adică de 2,42 ori.

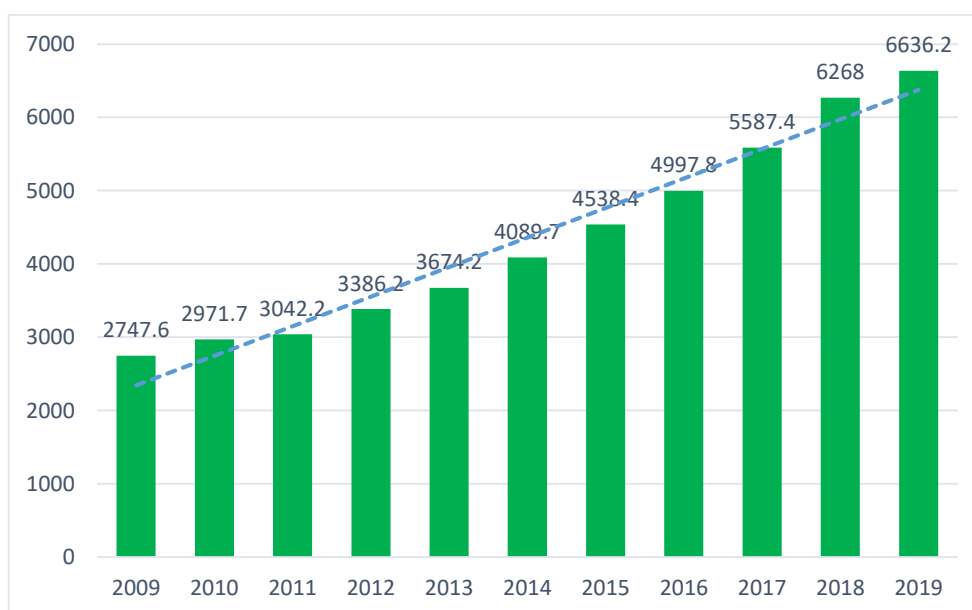

Figura 1. Evoluția salariului mediu lunar brut în RM în perioada 2009-2019

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.gov.md

Ritmul mediu de creștere a salariului mediu lunar brut în Republica Moldova în perioada anilor 2009-2019 constituie 1,058 ori, adică anual salariul mediu lunar brut sporește cu circa 5.8%. Cel mai înalt ritm anual de creștere a salariului mediu lunar brut în Republica Moldova din perioada analizată este în anul 2018, marcând o creștere cu 12.2% în raport cu anul precedent. Cel mai redus ritm anual de creștere a salariului mediu lunar brut este specificat în anul 2011 cu o creștere semnificativă de doar 2.4%.

Conform *Figurei 1* putem constata că evoluția salariului mediu lunar brut în Republica Moldova în perioada analizată are o tendință de creștere, însă cu un ritm anual de creștere moderat.

În următoarea *Figura 2* este prezentat salariul mediu lunar brut în Republica Moldova pentru anul 2019, în corelație cu țările vecine: România și Ucraina.

Conform graficului constatăm că pe primul loc privind salarizarea medie lunară brută se plasează România cu salariul mediu de la \$576 în sectorul agricol până la \$1835 în sectorul financiar și de asigurări. Pe locul doi se plasează Ucraina cu salariul mediu brut începând cu \$293 în sectorul agricol până la \$700 în sectorul financiar și de asigurări. Și evident pe locul trei este amplasată Republica Moldova cu salariul mediu brut de la \$233 în sectorul agricol până la \$850 în sectorul informații și comunicații.

În corelație cu România și Ucraina, Republica Moldova are un salariu mediu lunar brut foarte modest, fapt datorat de nivelul anual al inflației care devalorizează puterea de cumpărare a banilor.

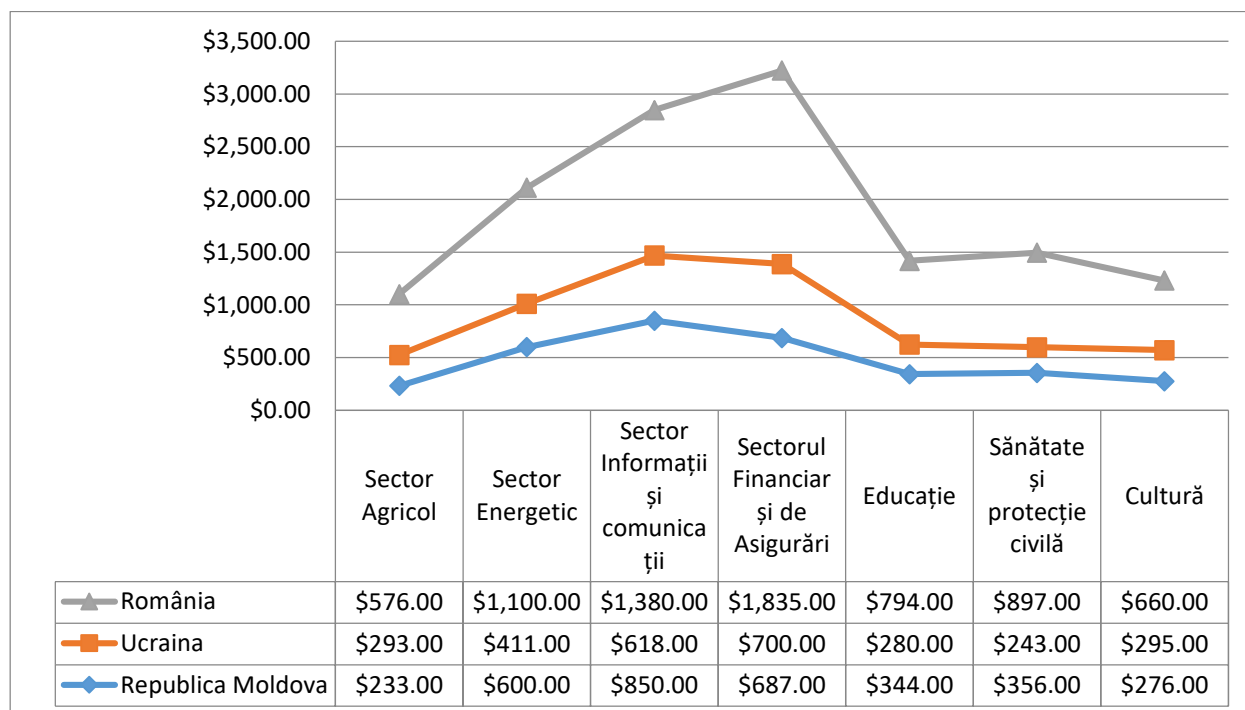

Figura 2. Salariul mediu lunar brut în R.Moldova în comparație cu țările vecine, anul 2019

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.wikipedia.org

În următoarea *Figura 3* este prezentată evoluția comparativă a salariului mediu lunar brut în Republica Moldova pe sexe în perioada 2013-2018.

Din graficul prezentat putem constata că nivelul salariului mediu lunar brut al bărbaților și femeilor în Republica Moldova, în perioada 2013-2018 are o tendință de creștere. Salariul mediu lunar brut al femeilor a crescut de la 3459,6 lei în 2013 până la 5800,7 lei în 2018, adică cu 2341,1 lei, iar salariul mediu lunar brut al bărbaților a crescut de la 3913,8 în 2013 până la 6779,4 în 2018, adică cu 2865,6 lei.

Examinând în comparație evoluția salariului mediu lunar brut în Republica Moldova pe sexe în perioada 2013-2018, constatăm că cel mai înalt nivel al salariului mediu lunar brut îl au bărbații, fapt datorat că: femeile muncesc mai puțin decât bărbații, domeniile de vârf sunt ocupate mereu de bărbați, statutul de mamă al unei femei determină orice angajator să reducă salariul etc.

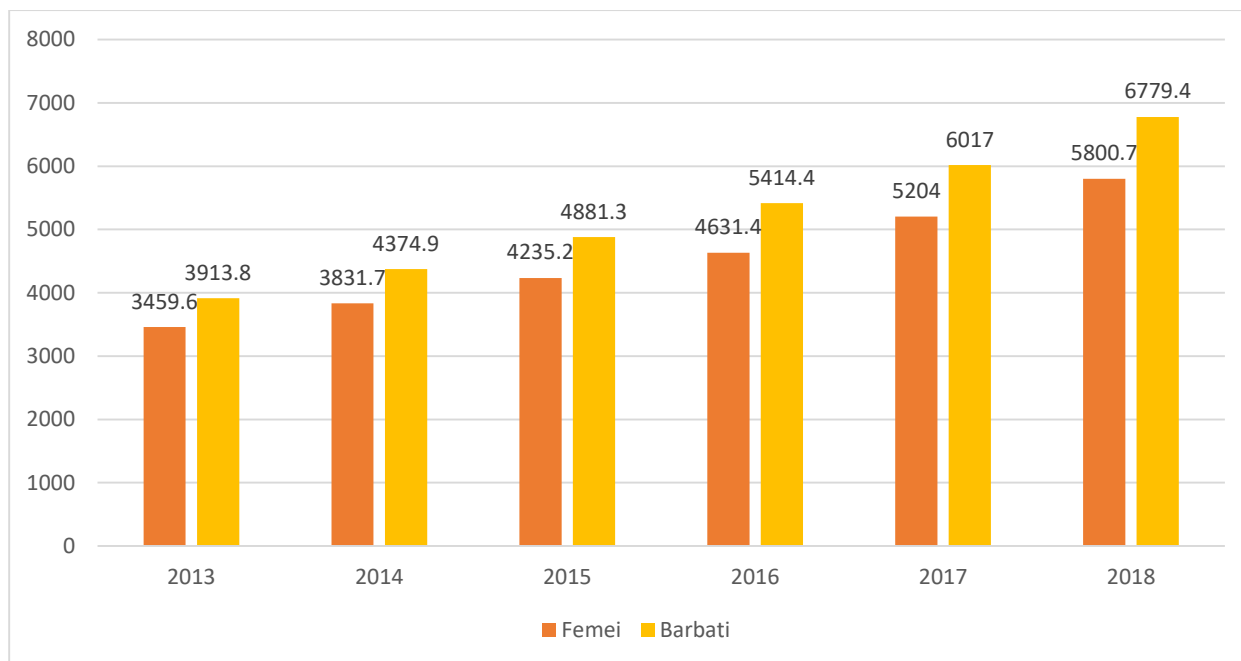

Figura 3. Evoluția comparativă a salariului mediu lunar brut în Republica Moldova pe sexe în perioada 2013-2018

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.gov.md

Concluzii

Cercetarea efectuată privind salarizarea în Republica Moldova a constatat un nivel scăzut al salarizării, ceea ce denotă că statul trebuie să ia măsuri de îmbunătățire și de reînviere a economiei naționale, care va asigura crearea locurilor de muncă bine plătite și dezvoltarea economică a țării per ansamblu.

Crearea unui cadru general macroeconomic asupra salariului poate fi realizată prin încurajarea inițiativei din partea statului. În economia de piață statului îi revine atribuția de a asigura cu salarii competitive angajații din sectorul bugetar, având ca obiectiv menținerea personalului competent de înaltă calificare. Pentru realizarea acestui obiectiv în Republica Moldova se impune restructurarea sistemului de salarizare din sectorul bugetar prin stabilirea unor salarii flexibile în funcție de performanțele realizate în muncă. În aceste condiții este important căutarea unor direcții cu ajutorul cărora ar putea fi obținută stabilitatea dezvoltării economice.

Bibliografie:

1. Legea Nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar
2. FSCM Moldova , Salarizarea muncii, drepturile și garanțiile sociale, Chișinău 2013
3. Țurcan R., Statistica generală și economică, Note de curs, Chișinău UTM 2012
4. www.statistica.gov.md Statistica salarizării
5. www.wikipedia.org Economia Republicii Moldova
6. www.dreptmd.wordpress.com Salarizarea
7. www.cnpm.md Codul Muncii al Republicii Moldova